

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2024. gada 27. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 2009/28/EK – 1. pants – 3. panta 3. punkta a) apakšpunkts – Tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 16. pants – Enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem izmantošanas veicināšana – Grozījumi piemērojamajā atbalsta shēmā – Konkrēta atbalsta piešķiršana, kas atkarīga no līgumu noslēgšanas

Lietā C-148/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniegusi ar 2023. gada 27. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 10. martā, tiesvedībā

Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE

pret

Erg Eolica Ginestra Srl,

Erg Eolica Campania SpA,

Erg Eolica Fossa del Lupo Srl,

Erg Eolica Amaroni Srl,

Erg Eolica Adriatica Srl,

Erg Eolica San Vincenzo Srl,

Erg Eolica San Circeo Srl,

Erg Eolica Faeto Srl,

Green Vicari Srl,

Erg Wind Energy Srl,

Erg Wind Sicilia 3 Srl,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Erg Wind Sicilia 6 Srl,

Erg Wind 4 Srl,

Erg Wind 6 Srl,

Erg Wind Sicilia 5 Srl,

Erg Wind 2000 Srl,

Erg Wind Sicilia 2 Srl,

Erg Wind Sardegna Srl,

Erg Wind Sicilia 4 Srl,

Enel Hydro Appennino Centrale Srl, iepriekš *Erg Hydro Srl,*

Erg Power Generation SpA,

Ministero dello Sviluppo economico,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*], otrās palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), kas pilda septītās palātas priekšsēdētājas funkcijas, un tiesnese M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*],

ģenerālvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretāre: A. Juhāsa-Tota [*A. Juhász-Tóth*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2024. gada 7. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- *Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE* vārdā – *F. Degni, P. R. Molea* un *A. Pugliese, avvocati,*
- *Erg Eolica Ginestra Srl, Erg Eolica Campania SpA, Erg Eolica Fossa del Lupo Srl, Erg Eolica Amaroni Srl, Erg Eolica Adriatica Srl, Erg Eolica San Vincenzo Srl, Erg Eolica San Circeo Srl, Erg Eolica Faeto Srl, Green Vicari Srl, Erg Wind Energy Srl, Erg Wind Sicilia 3 Srl, Erg Wind Sicilia 6 Srl, Erg Wind 4 Srl, Erg Wind 6 Srl, Erg Wind Sicilia 5 Srl, Erg Wind 2000 Srl, Erg Wind Sicilia 2 Srl, Erg Wind Sardegna Srl, Erg Wind Sicilia 4 Srl, Enel Hydro Appennino Centrale Srl,* iepriekš *Erg Hydro Srl,* un *Erg Power Generation SpA* vārdā – *E. Bruti Liberati, A. Canuti* un *P. Tanferna, avvocati,*
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri,* pārstāve, kam palīdz *L. G. V. Delbono, S. Fiorentino* un *P. Garofoli, avvocati dello Stato,*
- Eiropas Komisijas vārdā – *B. De Meester* un *G. Gattinara,* pārstāvji,

nemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt, pirmkārt, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV 2009, L 140, p. 16) 1. un 3. pantu kopsakarā ar šīs direktīvas 8., 14. un 25. apsvērumu, kā arī tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principiem un, otrkārt, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 16. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts strīdā starp *Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE*, energopakalpojumu pārvaldītāju Itālijā, no vienas puses, un 21 sabiedrību, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, kuri nav saules fotoelementi, proti, *Erg Eolica Ginestra Srl*, *Erg Eolica Campania SpA*, *Erg Eolica Fossa del Lupo Srl*, *Erg Eolica Amaroni Srl*, *Erg Eolica Adriatica Srl*, *Erg Eolica San Vincenzo Srl*, *Erg Eolica San Circeo Srl*, *Erg Eolica Faeto Srl*, *Green Vicari Srl*, *Erg Wind Energy Srl*, *Erg Wind Sicilia 3 Srl*, *Erg Wind Sicilia 6 Srl*, *Erg Wind 4 Srl*, *Erg Wind 6 Srl*, *Erg Wind Sicilia 5 Srl*, *Erg Wind 2000 Srl*, *Erg Wind Sicilia 2 Srl*, *Erg Wind Sardegna Srl*, *Erg Wind Sicilia 4 Srl*, *Enel Hydro Appennino Centrale Srl*, iepriekš *Erg Hydro Srl*, un *Erg Power Generation SpA*, un *Ministero dello Sviluppo economico* (Ekonomikas attīstības ministrija, Itālija), no otras puses, par šī elektroenerģijas veida ražotāju atbalsta shēmas aizstāšanu ar citu shēmu, atbilstoši kurai šiem ražotājiem jāslēdz līgums ar *GSE*, lai varētu gūt labumu no šīs pēdējās minētās atbalsta shēmas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2009/28 8., 14. un 25. apsvērumi ir formulēti šādi:

“(8) [Eiropas] Komisijas 2007. gada 10. janvāra paziņojumā “Atjaunojamo energoresursu ceļa karte – Atjaunojamie energoresursi 21. gadsimtā: ilgtspējīgākas nākotnes veidošana” norādīts, ka 20 % atjaunojamo energoresursu saražotas enerģijas īpatsvars kopējā energopatēriņā un 10 % atjaunojamo energoresursu īpatsvars transporta nozarē ir atbilstīgi un sasniedzami mērķi un ka regulējumam, kurā ietverti obligātie mērķi, vajadzētu būt tādām, lai uzņēmējiem nodrošinātu ilgtermiņa stabilitāti, kas tiem vajadzīga, lai veiktu ilgtspējīgas investīcijas atjaunojamo energoresursu nozarē, ar kuriem iespējams samazināt atkarību no importētā fosilā kurināmā un veicināt jaunu energotehnoloģiju izmantošanu. Šie mērķi pastāv saistībā ar līdz 2020. gadam panākamo energoefektivitātes uzlabojumu par 20 %, kā paredzēts Komisijas 2006. gada 19. oktobra paziņojumā “Energoefektivitātes rīcības plāns: potenciāla izmantošana”, kuru atbalstīja 2007. gada marta Briseles Eiropadome, kā arī Eiropas Parlaments savā 2008. gada 31. janvāra rezolūcijā par minēto rīcības plānu.

[..]

(14) Obligātie valstu mērķi galvenokārt ir paredzēti tādēļ, lai radītu skaidrību investoriem un veicinātu tādu tehnoloģiju nepārtrauktu izstrādi, saskaņā ar kurām enerģiju iegūst no visiem atjaunojamo energoresursu veidiem. Nav lietderīgi atlikt lēmumu par mērķa obligāto raksturu, gaidot nākamās notikumus.

[..]

(25) Dalībvalstīm ir atšķirīgs atjaunojamo energoresursu potenciāls, un tās izmanto dažādas atbalsta shēmas atjaunojamo energoresursu atbalstam valsts mērogā. Lielākā daļa dalībvalstu piemēro atbalsta shēmas, ar kurām nodrošina priekšrocības vienīgi tai enerģijai no atjaunojamajiem energoresursiem, ko ražo to teritorijā. Lai valsts atbalsta shēmas pareizi darbotos, ir būtiski, lai dalībvalstis varētu kontrolēt savu valsts atbalsta shēmu ietekmi un izmaksas atbilstīgi savam atšķirīgajam potenciālam. Svarīgs līdzeklis, kā panākt šajā direktīvā noteikto mērķi, ir nodrošināt valsts atbalsta shēmu pareizu darbību atbilstīgi [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvai 2001/77/EK (2001. gada 27. septembris) par tādas elektroenerģijas pielietojuma veicināšanu iekšējā elektrības tirgū, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus (OV 2001, L 283, 33. lpp.)], lai tādējādi saglabātu ieguldītāju uzticību un dotu iespēju dalībvalstīm izstrādāt efektīvus valsts pasākumus mērķu sasniegšanai. [..]”

4 Direktīvas 2009/28 1. pantā “Priekšmets un darbības joma” ir paredzēts:

“Ar šo direktīvu izveido vienotu sistēmu no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanai. Tajā paredz valstu obligātos mērķus no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas kopējā īpatsvara sasniegšanai elektroenerģijas bruto galapatēriņā, kā arī mērķi šādas enerģijas īpatsvaram transporta nozarē. Tajā ir izklāstīti noteikumi par statistisko pārdali dalībvalstu starpā, par kopīgiem dalībvalstu un trešo valstu projektiem, izcelsmes apliecinājumiem, administratīvajām procedūrām, informāciju un mācībām, kā arī no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas piekļuvi elektrotīkliem. Tajā nosaka ilgtspējības kritērijus biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrājiem kurināmajiem.”

5 Šīs direktīvas 3. pantā “Valsts vispārējie obligātie mērķi un pasākumi saistībā ar enerģijas izmantošanu no atjaunojamajiem energoresursiem” ir noteikts:

“1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars [..] 2020. gada enerģijas bruto galapatēriņā vismaz atbilst tās vispārējam valsts mērķim minētajā gadā attiecībā uz enerģijas īpatsvaru, kas saražota no atjaunojamajiem energoresursiem, kā norādīts I pielikuma A daļas tabulas trešajā ailē. Šie obligātie vispārējie valsts mērķi atbilst mērķim, kas paredz, ka 2020. gadā Kopienas galīgajā enerģijas bruto patēriņā no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars veido vismaz 20 %. Lai varētu vieglāk sasniegt šajā pantā izvirzītos mērķus, katra dalībvalsts veicina un sekmē energoefektivitāti un energotaupību.

2. Dalībvalstis veic pienācīgi izstrādātus pasākumus, lai nodrošinātu, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas īpatsvars ir vienāds vai lielāks par to, kas norādīts I pielikuma B daļas indikatīvajā līknē.

3. Lai izpildītu šā panta 1. un 2. punktā noteiktos mērķus, dalībvalstis drīkst īstenot arī šādus pasākumus:

a) atbalsta shēmas;

[..].”

Itālijas tiesības

Legislatīvais dekrēts Nr. 79/1999

- 6 Ar 1999. gada 16. marta *decreto legislativo n. 79 – Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica* (Legislatīvais dekrēts Nr. 79, ar ko tiek transponēta Direktīva 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, 1999. gada 31. marta *GURI* Nr. 75, 8. lpp.), Itālijas Republika bija ieviesusi atbalsta shēmu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem, elektroenerģijas no atjaunojamiem energoresursiem importētājiem un ražotājiem nosakot pienākumu nākamajā gadā valsts tīklā ievadīt no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas kvotu vai arī, alternatīvi, pilnībā vai daļēji iegādāties līdzvērtīgu daļu vai attiecīgās tiesības no citiem ražotājiem tā saukto “zaļo sertifikātu” veidā, kas piešķirti šīs elektroenerģijas ražotājiem, ja vien pēdējie minētie ievada tīklā šādu enerģiju (turpmāk tekstā – “zaļo sertifikātu shēma”).

Legislatīvais dekrēts Nr. 28/2011

- 7 2011. gada 3. marta *Decreto legislativo n° 28 – Attuazione della direttiva 2009/28/CE sulla promozione dell'uso dell'energia da fonti rinnovabili, recante modifica e successiva abrogazione delle direttive 2001/77/CE e 2003/30/CE* (Legislatīvais dekrēts Nr. 28, ar ko tiek transponēta Direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK, 2011. gada 28. marta *GURI* Nr. 71, *GURI* Nr. 81 kārtējais pielikums; turpmāk tekstā – “Legislatīvais dekrēts Nr. 28/2011”), kas stājās spēkā 2011. gada 29. martā, paredz, ka no 2013. gada zaļo sertifikātu shēma pakāpeniski tiek atcelta un no 2016. gada aizstāta ar atbalsta shēmu, kura balstīta uz stimulējošu iepirkuma tarifu piešķiršanu (turpmāk tekstā – “stimulējošu iepirkuma tarifu shēma”).
- 8 Šī dekrēta 24. pantā ir paredzēts:

“1. Elektroenerģijas ražošanu ar iekārtām, kuras tiek darbinātas no atjaunojamiem energoresursiem un kuras nodotas ekspluatācijā pēc 2012. gada 31. decembra, stimulē, izmantojot instrumentus un pamatojoties uz vispārējiem kritērijiem, kas paredzēti 2. punktā, un specifiskiem kritērijiem, kuri paredzēti 3. un 4. punktā. [..]

2. Uz elektroenerģijas ražošanu ar 1. punktā minētajām iekārtām attiecas stimulējoši pasākumi, pamatojoties uz šādiem vispārējiem kritērijiem:

[..]

- d) stimulus piešķir, izmantojot privāto tiesību līgumus, kas noslēgti starp *GSE* un par iekārtām atbildīgo struktūru, pamatojoties uz tipveida līgumu, kuru noteikusi *Autorità per l'Energia Elettrica e il Gas* [(*AEEG*) (Elektroenerģijas un gāzes iestāde, Itālija), kas kļuvusi par *Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente* (*ARERA*) (Energētikas, tīklu un vides regulatīvā iestāde, Itālija)], trīs mēnešu laikā pēc dienas, kad stājās spēkā pirmais no 5. punktā paredzētajiem dekrētiem;

[..]

5. Ar dekrētiem, ko izdevis ekonomikas attīstības ministrs, apspriežoties ar *Ministro dell'Ambiente et della Tutela del Territorio e del Mare* [(vides, sauszemes un jūras aizsardzības ministrs, Itālija)] un – saistībā ar kompetences profiliem – ar *Ministro delle Politiche Agricole e Forestali* [(lauksaimniecības un mežsaimniecības politikas ministrs, Itālija)], pēc apspriešanās ar [AEEG] un *Conferenza unificata* [(Apvienotā konference, Itālija)], kuras paredzētas 1997. gada 28. augusta *decreto legislativo n. 281* [(Lēģislatīvais dekrēts Nr. 281)] 8. pantā, šajā pantā paredzēto stimulu sistēmu īstenošanas kārtība tiek noteikta, ievērojot šī panta 2., 3. un 4. punktā noteiktos kritērijus. Dekrēti it īpaši reglamentē:

[..]

c) kārtību, kādā notiek pāreja no agrākā stimulu mehānisma uz jauno. Noteiktā kārtība it īpaši attiecas uz tiesību uz zaļajiem sertifikātiem par gadiem pēc 2015. gada, tostarp par iekārtām, kuras netiek darbinātas no atjaunojamiem energoresursiem, aizstāšanu ar tiesībām atlikušajā tiesību uz zaļajiem sertifikātiem laikposmā piekļūt stimulu sistēmai, kas ietilpst 3. punktā paredzētajā tipoloģijā, lai nodrošinātu veikto ieguldījumu rentabilitāti.

[..]”

9. Lēģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 25. panta 4. punktā ir paredzēts, ka *GSE* ik gadu anulē zaļos sertifikātus, kas izdoti saistībā ar elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem 2011.–2015. gadā un kas, iespējams, pārsniedz to sertifikātu skaitu, kuri vajadzīgi, lai ievērotu kvotu, kas attiecas uz pienākumu iegādāties atjaunojamu enerģiju. Iepriekš minēto sertifikātu anulēšanas cena ir 78 % no cenas, kas paredzēta 2007. gada 24. decembra *legge n. 244 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2008)* (Likums Nr. 244 par noteikumiem par gada un daudzgadējā valsts budžeta izveidi (2008. gada finanšu likums), 2007. gada 28. decembra *GURI* Nr. 300, *GURI* Nr. 285 kārtējais pielikums) 2. panta 148. punktā.

2012. gada 6. jūlija dekrēts

10. Ekonomikas attīstības ministrs, apspriedies ar vides, sauszemes un jūras aizsardzības ministru un lauksaimniecības un mežsaimniecības politikas ministru, pieņēma 2012. gada 6. jūlija *decreto – Attuazione dell'art. 24 del decreto legislativo 3 marzo 2011, n. 28, recante incentivazione della produzione di energia elettrica da impianti a fonti rinnovabili diversi dai fotovoltaici* (Dekrēts – 2011. gada 3. marta Lēģislatīvā dekrēta Nr. 28 par stimuliem elektroenerģijas ražošanai iekārtās, kas tiek darbinātas no atjaunojamiem energoresursiem, kuri nav saules fotoelementi, 24. panta īstenošana, 2012. gada 10. jūlija *GURI* Nr. 159, *GURI* Nr. 143 kārtējais pielikums; turpmāk tekstā – “2012. gada 6. jūlija dekrēts”).
11. 2012. gada 6. jūlija dekrēta 19. pantā “Tiesību uz zaļajiem sertifikātiem pārveidošana par stimuliem” ir paredzēts:

“1. Elektriības ražošanai iekārtās, kas izmanto atjaunojamus energoresursus un kas laistas ekspluatācijā pirms 2012. gada 31. decembra [..], un kam iegūtas tiesības uz zaļajiem sertifikātiem, uz atlikušo laikposmu pēc 2015. gada tiek atzīts iepirkuma tarifs I par saražoto neto enerģiju, uz kuru attiecas stimulu shēma saskaņā ar iepriekš piemērojamiem noteikumiem [..], [lai aprēķinātu šo iepirkuma tarifu I, ir norādīta matemātiska formula]

[..].”

- 12 Šī dekrēta 20. pantā “Noteikumi par to zaļo sertifikātu anulēšanu, kas piešķirti ikgadējai ražošanai līdz 2015. gadam” ir noteikts:

“1. Lai izdotu vai anulētu zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2012.–2015. gadā, saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta [Nr. 28/2011] 24. panta 5. punkta c) apakšpunkta pirmo teikumu, piemēro šādus nākamo punktu noteikumus.

2. Pēc ražotāja lūguma *GSE* reizi ceturksnī izdod zaļos sertifikātus, kas attiecas uz iepriekšējā ceturkšņa ražošanu, pamatojoties uz mērījumiem, kurus tīkla operatori ik mēnesi nosūta *GSE*, ievērojot konkrētu procedūru, ko *GSE* publicējis 60 dienu laikā pēc šī dekrēta spēkā stāšanās.

3. [..] pēc īpašnieka lūguma *GSE* atbilstoši Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 25. panta 4. punktā [..] noteiktajai cenai anulē:

[...]

b) zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2012. gada pirmajā pusgadā līdz 2013. gada 31. martam; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2012. gada otrajā pusgadā līdz 2013. gada 30. septembrim;

c) zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2013. gada pirmajā ceturksnī līdz 2013. gada 31. decembrim; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2013. gada otrajā ceturksnī līdz 2014. gada 31. martam; zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2013. gada trešajā ceturksnī līdz 2014. gada 30. jūnijam; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2013. gada ceturtajā ceturksnī līdz 2014. gada 30. septembrim;

d) zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2014. gada pirmajā ceturksnī līdz 2014. gada 30. septembrim; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2014. gada otrajā ceturksnī līdz 2014. gada 31. decembrim; zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2014. gada trešajā ceturksnī līdz 2015. gada 31. martam; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2014. gada ceturtajā ceturksnī līdz 2015. gada 30. jūnijam;

e) zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2015. gada pirmajā ceturksnī līdz 2015. gada 30. septembrim; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2015. gada otrajā ceturksnī līdz 2015. gada 31. decembrim; zaļos sertifikātus, kas attiecas uz ražošanu 2015. gada trešajā ceturksnī līdz 2016. gada 31. martam; zaļos sertifikātus, kuri attiecas uz ražošanu 2015. gada ceturtajā ceturksnī līdz 2016. gada 30. jūnijam.

[..].”

- 13 Minētā dekrēta 21. panta 8. punktā ir paredzēts:

“Attiecībā uz katru iekārtu – pirms tiek iegūtas tiesības piekļūt šajā dekrētā paredzētajiem stimulu mehānismiem – atbildīgajam jānoslēdz privāto tiesību līgums ar *GSE*. *GSE* sniedz [*AEEG*] elementus, kas vajadzīgi, lai tā trīs mēnešu laikā pēc šī dekrēta stāšanās spēkā varētu izstrādāt Leģislatīvā dekrēta [Nr. 28/2011] 24. panta 2. punkta d) apakšpunktā paredzēto tipveida līgumu.”

14 2012. gada 6. jūlija dekrēta 30. pantā “Pāreja no agrākā stimulu mehānisma uz jauno” ir noteikts:

“1. Lai aizsargātu jau veiktos ieguldījumus un nodrošinātu pakāpenisku pāreju no agrākā mehānisma uz jauno attiecībā uz iekārtām, kuru ekspluatācija sāka pirms 2013. gada 30. aprīļa, vai tikai attiecībā uz 8. panta 4. punkta c) apakšpunktā paredzētajām iekārtām, kas tiek darbinātas ar atkritumiem, pirms 2013. gada 30. jūnija, ir iespējams izvēlēties stimulu mehānismu, kurš nav tas, kas noteikts šajā dekrētā, saskaņā ar šādu kārtību un nosacījumiem:

[..]

b) iekārtām, kuru ekspluatācija sāka 1. punktā paredzētajā termiņā, piemērojami tādi vispārējie tarifi un reizināšanas koeficienti attiecībā uz zaļajiem sertifikātiem, kas norādīti 1. un 2. tabulā – kuras ietvertas pielikumos 2007. gada Likumam Nr. 244, kurā izdarīti grozījumi, un 382.*quater* pantā 2006. gada 27. decembra *legge n. 296 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato* (Likums Nr. 296 par noteikumiem par gada un daudzgadējā valsts budžeta izveidi, 2006. gada 27. decembra *GURI* Nr. 299, kārtējais pielikums Nr. 244), kurā izdarīti grozījumi, – un kas piemērojami šī dekrēta spēkā stāšanās dienā un samazināti par 3 % mēnesī, sākot no 2013. gada janvāra; šis samazinājums piemērojams no maija tikai attiecībā uz 8. panta 4. punkta c) apakšpunktā paredzētajām iekārtām, kuras tiek darbinātas ar atkritumiem.

[..]

2. Šī panta 1. punktā paredzētajām iekārtām jābūt licencei, kas izdota pirms šī dekrēta spēkā stāšanās dienas.

[..]”

Tipveida līgumi

15 Ar 2013. gada 16. maija Lēmumu Nr. 207/2013/R/EFR *AEEG* apstiprināja tipveida līguma projektu *Fonti energetiche rinnovabili* (līgums par atjaunojamiem energoresursiem, turpmāk tekstā – “*FER* līgums”), ko *GSE* sagatavojis, lai piešķirtu stimulējošus pasākumus, kuri paredzēti 2012. gada 6. jūlija dekrētā. Šis lēmums *AEEG* tīmekļvietnē publicēts 2013. gada 17. maijā.

16 2016. gada 20. aprīlī *GSE* tīmekļvietnē publicēja tipveida līguma projektu *Gestione Riconoscimento Incentivo* (tipveida līgums par stimulējoša pasākuma atzīšanas pārvaldību, turpmāk tekstā – “*GRIN* līgums”).

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

17 21 sabiedrība, kas minēta šī sprieduma 2. punktā (turpmāk tekstā – “atbildētājas pamatlieta”), ir tādu iekārtu īpašnieces, kurās no atjaunojamiem energoresursiem tiek ražota elektroenerģija, kas nav enerģija no saules fotoelementiem, un par kurām tiek saņemts zaļo sertifikātu shēmā paredzētais atbalsts šīs elektroenerģijas ražošanai, un tādējādi tās var pārdot zaļos sertifikātus citiem operatoriem, lai izpildītu savu pienākumu Itālijas elektroenerģijas sistēmā ievadīt zināmu daudzumu minētās elektroenerģijas.

- 18 Pēc Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrēta pieņemšanas, kas paredz zaļo sertifikātu shēmas aizstāšanu ar stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu, šīs īpašnieces iesniedza prasību *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), lai apstrīdētu *GRIN* līguma, kas tām jānoslēdz ar *GSE*, lai veiktu pāreju no vienas shēmas uz otru, likumību.
- 19 Šī tiesa apmierināja minēto īpašnieču prasību, jo nedz Leģislatīvais dekrēts Nr. 28/2011, nedz 2012. gada 6. jūlija dekrēts skaidri neparedzēja, ka šī pāreja prasa noslēgt līgumu ar *GSE*. Minētās tiesas ieskatā pienākums noslēgt “privāto tiesību līgumu”, lai gūtu labumu no stimulējošu iepirkuma tarifu shēmas, kas paredzēta Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 24. panta 2. punkta d) apakšpunktā, bija piemērojams tikai to iekārtu operatoriem, kuras tiek darbinātas no atjaunojamiem energoresursiem un kuru ekspluatācija sāka pēc 2012. gada 31. decembra, nevis tādu iekārtu operatoriem kā šo īpašnieču iekārtas, kuru ekspluatācija sāka pirms šī datuma un kuru operatori gūst labumu no zaļo sertifikātu shēmas.
- 20 *GSE* par *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) lēmumu iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa.
- 21 Iesākumā – šī tiesa būtībā norāda, ka no tās judikatūras un no *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) judikatūras izriet, ka pretēji tam, kas nospriests pirmajā instancē, pienākums slēgt līgumu ar *GSE*, lai varētu gūt labumu no stimulējošu iepirkuma tarifu shēmas, piemērojams gan operatoriem, kuru iekārtu ekspluatācija sāka pirms 2012. gada 31. decembra, gan operatoriem, kam iekārtu ekspluatācija sāka pēc 2012. gada 31. decembra. Iesniedzējtiesas ieskatā *GSE*, veicot vajadzīgos grozījumus, kuri saistīti ar pārejas īpatnībām, tādējādi varēja izmantot *FER* līgumu, ko apstiprinājusi *AEEG*, vai *GRIN* līgumu, kurš aizstās *FER* līgumu, lai izvirzītu nosacījumus tarifu atbalsta pasākumu piešķiršanai to iekārtu operatoriem, kuru ekspluatācija sāka pirms 2012. gada 31. decembra.
- 22 Tomēr iesniedzējtiesas ieskatā varētu uzskatīt, ka, ciktāl pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums operatoriem, kam piemērojama zaļo sertifikātu shēma, nosaka pienākumu slēgt līgumu ar *GSE*, lai varētu gūt labumu no stimulējošu iepirkuma tarifu shēmas, ar šo tiesisko regulējumu vienpusēji ir grozīti juridiskie nosacījumi, uz kuriem atbildētājas pamatlietā bija balstījušas savu saimniecisko darbību, un tas var būt pretrunā Direktīvas 2009/28 mērķim sniegt ieguldītājiem zināmu drošību.
- 23 Attiecīgo uzņēmumu pienākums slēgt šādu līgumu nav brīvas vienošanās rezultāts. Turklāt šis līgums šiem uzņēmumiem nosaka papildu pienākumus. Šis līgums ne vien paredz minēto uzņēmumu zaļo sertifikātu pārvēršanu par tarifu atbalstu, pamatojoties uz matemātisku formulu, bet ietver viņu pienākumu uzstādīt jaunu aprikojumu, kura rādījumus var nolasīt attālināti, lai *GSE* varētu iegūt mērījumu datus (*GRIN* līguma 5. pants), ierobežojumus kredītu cedēšanai (*GRIN* līguma 7. un 8. pants), *GSE* pilnvaras vienpusēji grozīt vai izbeigt stimulus, ja attiecīgā iekārta tiek pārdota trešai personai (*GRIN* līguma 9. panta 2. punkts), *GSE* iespēju izbeigt minēto līgumu tikai tāpēc vien, ka pastāv nepatiesi dati (*GRIN* līguma 12. pants), kā arī *GSE* tiesības izbeigt un apturēt šo pašu līgumu (*GRIN* līguma 13. panta 3. un 4. punkts).

- 24 Iesniedzējtiesas ieskatā, vienpusēji grozot juridiskos nosacījumus, uz kādiem atbildētājas pamatlietā ir balstījušas savu saimniecisko darbību, pienākums noslēgt šādu līgumu var būt pretrunā gan Direktīvas 2009/28 mērķim, kas izriet no šīs direktīvas 8., 14. un 25. apsvēruma, kā arī no tās 1. un 3. panta un izpaužas kā zināmas drošības sniegšana ieguldītājiem, gan tiesiskās paļāvības aizsardzības principam.
- 25 Iesniedzējtiesa šaubās, vai var apgalvot, ka piesardzīgs un informēts operators šajā gadījumā būtu bijis pilnībā spējīgs precīzi paredzēt pamatlietā aplūkotā tiesiskā regulējuma attīstību un risku, tāpēc tiks veikti pasākumi, kas var kaitēt tā interesēm. Tā uzskata, ka atšķirībā no lietām, kurās taisīts 2021. gada 15. aprīļa spriedums *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie)* u.c. (C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280), iepriekš piemērojamajā tiesiskajā regulējumā nebija pietiekami skaidras norādes saimnieciskās darbības veicējiem par to, ka zaļo sertifikātu shēmas stimulu pasākumi varētu tikt grozīti vai atcelti.
- 26 Turklāt iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā lietā varētu būt apdraudēta arī Hartas 16. pantā nostiprinātā darījumdarbības brīvība. Pirmkārt, pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums varētu tikt uzskatīts par tādu, kas veido iejaukšanos to iekārtu operatoru līgumu slēgšanas brīvībā, kurām ir piemērojama zaļo sertifikātu shēma, jo likumdevējs šo shēmu ir aizstājis ar stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu un šiem operatoriem ir noteicis jaunus nosacījumus, lai tie varētu gūt labumu no šīs pēdējās minētās shēmas, lai gan tie savu saimniecisko darbību bija plānojuši un organizējuši attiecībā uz laikposmu, kura stabilitātei būtu bijis jāaglabājas saprātīgi ilgi. Otrkārt, šis valsts tiesiskais regulējums skar ikviena uzņēmuma tiesības, ievērojot atbildības par savām darbībām robežas, spēt brīvi izmantot to rīcībā esošos saimnieciskos un finanšu resursus.
- 27 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [Direktīva 2009/28], un konkrēti tās 8., 14. un 25. apsvērums un 1. un 3. pants, kā arī [Hartas] 16. pants, aplūkojot tos kopsakarā ar tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem, jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds izriet no Likumdošanas dekrēta [Nr. 28/2011] un no [2012. gada 6. jūlija dekrēta] noteikumiem – kā šis regulējums ir interpretēts *Consiglio di Stato* [(Valsts padome)] pastāvīgajā judikatūrā – un ar kuru stimulu piešķiršana tiek pakļauta privāttiesiska līguma noslēgšanai starp *GSE* un par iekārtu atbildīgo struktūru arī tādu elektroenerģijas ražošanas iekārtu gadījumā, kuras darbina ar atjaunojamiem energoresursiem un kuras nodotas ekspluatācijā pirms 2012. gada 31. decembra?”

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

- 28 *GSE* norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams, jo tas nav izšķirošs strīda atrisināšanai pamatlietā. *GSE* uzskata, ka prasība, kas ir pamatā šim strīdam, iesniedzējtiesai bija jāatzīst par nepieņemamu vai jāizraisa tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas, ņemot vērā tā iebildi par nepieņemamību, kura pamatota ar to, ka *GRIN* līgums, ko apstrīdējušas atbildētājas pamatlietā, tām nebija nelabvēlīgs.
- 29 Šajā ziņā jāatgādina, ka, Tiesai un valsts tiesām sadarbojoties atbilstoši LESD 267. pantam, tikai valsts tiesai, kas izskata lietu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpašo raksturu, jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums nepieciešams tās sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Tādējādi, tā kā uzdotie jautājumi

attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā jāpieņem lēmums (spriedums, 2024. gada 22. februāris, *Consejería de Presidencia, Justicia e Interior de la Comunidad de Madrid* u.c., C-59/22, C-110/22 un C-159/22, EU:C:2024:149, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 30 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināms nozīmīguma pieņēmums. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2024. gada 22. februāris, *Consejería de Presidencia, Justicia e Interior de la Comunidad de Madrid* u.c., C-59/22, C-110/22 un C-159/22, EU:C:2024:149, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 31 Tāpēc Tiesai nav nedz jāpārbauda, vai lēmums uzdot prejudiciālus jautājumus pieņemts atbilstoši valsts tiesību normām par tiesu darba organizāciju un procedūru, nedz jāapstrīd iesniedzējtiesas vērtējums par prasības pamatlietā pieņemamību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 32 Tādējādi lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nevar tikt atzīts par nepieņemamu tāpēc, ka *GSE* iesniedzējtiesā ir apgalvojusi, ka prasība pamatlietā ir nepieņemama vai ka tai bija jāizraisa tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas.

Par prejudiciālo jautājumu

- 33 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2009/28 1. un 3. pants kopsakarā ar tās 8., 14. un 25. apsvērumu un tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principiem, kā arī Hartas 16. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas situācijā, kad valsts shēma, kura paredz atbalstu no atjaunojamiem energoresursiem ražotai elektroenerģijai un kura balstīta uz šīs valsts tiklā ievadāmās elektroenerģijas kvotām un uz zaļo sertifikātu piešķiršanu uzņēmumiem, kas ražo minēto elektroenerģiju, ir aizstāta ar tādu valsts atbalsta shēmu šai pašai elektroenerģijai, kura balstīta uz stimulējošu iepirkuma tarifu piešķiršanu šiem uzņēmumiem, pēdējās minētās shēmas piemērošanu padara atkarīgu no līguma, kas paredz šī atbalsta piešķiršanas nosacījumus, noslēgšanas starp šādu uzņēmumu un valsts kontrolē esošu vienību, kurai uzticēta pēdējās minētās shēmas pārvaldība un kontrole, ieskaitot uzņēmumus, kas, ņemot vērā to iekārtu ekspluatācijas sākuma datumu, gūst labumu no valsts atbalsta shēmas, kura balstīta uz kvotām un zaļo sertifikātu piešķiršanu.
- 34 Šajā ziņā no Direktīvas 2009/28 1. panta izriet, ka tās mērķis ir izveidot vienotu sistēmu no atjaunojamiem energoresursiem saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanai, tostarp nosakot saistošus valstu mērķus no šādiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvara sasniegšanai enerģijas bruto galapatēriņā. Atbilstoši šim mērķim šīs direktīvas 3. panta 1. un 2. punktā ir noteikti sasniedzamie mērķi, proti, pirmkārt, katra dalībvalsts nodrošina, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars 2020. gada enerģijas bruto galapatēriņā atbilst vismaz tās vispārējam valsts mērķim, kas paredzēts minētās direktīvas I pielikuma A daļā, un, otrkārt, dalībvalstis veic pienācīgi izstrādātus pasākumus, lai nodrošinātu, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas īpatsvars ir vienāds ar vai lielāks par to, kas norādīts šīs pašas direktīvas I pielikuma B daļas indikatīvajā liknē.

- 35 Kā izriet no Direktīvas 2009/28 8. un 14. apsvēruma, šīs kopējās sistēmas un šo mērķu definīcijai vajadzētu būt tādai, lai uzņēmējiem nodrošinātu ilgtermiņa stabilitāti, kas tiem vajadzīga, lai veiktu tādus ilgtspējīgus ieguldījumus atjaunojamo energoresursu nozarē, kuri ļauj veicināt tādu jaunu tehnoloģiju nepārtrauktu izstrādi un izmantošanu, kas rada enerģiju no visu veidu atjaunojamiem energoresursiem.
- 36 Direktīvas 2009/28 3. panta 3. punkta a) apakšpunktā kopsakarā ar tās 25. apsvērumu paredzēts, ka dalībvalstis var piemērot atbalsta shēmas, lai sasniegtu minētos mērķus, un ka, lai nodrošinātu šo atbalsta shēmu pareizu darbību, ir būtiski, ka šīs dalībvalstis spēj kontrolēt savu shēmu sekas un izmaksas atkarībā no to potenciāla atjaunojamo enerģiju jomā, jo dažādās dalībvalstīs šis potenciāls atšķiras. Šajā apsvērumā ir arī uzsvērts, ka Direktīvā 2001/77 paredzēto valsts atbalsta shēmu pareizas darbības nodrošināšana ir svarīgs līdzeklis, lai saglabātu ieguldītāju uzticību un sasniegtu Direktīvas 2009/28 mērķi.
- 37 Tādējādi, lai gan zināmas stabilitātes garantēšana uzņēmējiem ir svarīga ilgtspējīgu ieguldījumu veikšanai atjaunojamās enerģijas nozarē, kas palīdzēs palielināt šīs enerģijas patēriņu, šāda garantija šiem uzņēmējiem tiek sniegta, pirmām kārtām, izstrādājot kopēju sistēmu, kura paredz saistošus mērķus saistībā ar no atjaunojamiem energoresursiem ražotas enerģijas īpatsvaru enerģijas bruto galapatēriņā katrā dalībvalstī un, otrām kārtām, nodrošinot to atbalsta shēmu pareizu darbību, ko dalībvalstis pieņēmušas, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem.
- 38 Direktīvas 2009/28 8. un 14. apsvērumā atzītā vajadzība ieguldītājiem nodrošināt zināmu drošību pati par sevi tomēr nevar ietekmēt rīcības brīvību – kas dalībvalstīm piešķirta šīs direktīvas 3. panta 3. punkta a) apakšpunktā, kurš aplūkots kopsakarā ar tās 25. apsvērumu, – pieņemt un saglabāt efektīvas un tādējādi ne pārāk dārgas atbalsta shēmas, kas tām ļauj sasniegt saistošos mērķus, kuri minētajā direktīvā noteikti no atjaunojamiem energoresursiem ražotas enerģijas patēriņa jomā. Tika nospriests, ka rīcības brīvība, kas dalībvalstīm piešķirta saistībā ar pasākumiem, kurus tās uzskata par piemērotiem, lai sasniegtu šos mērķus, nozīmē, ka šīs valstis var brīvi pieņemt, grozīt vai atcelt atbalsta shēmas, ar nosacījumu, ka šie mērķi tiek sasniegti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie)* u.c., C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 28. punkts, kā arī rīkojumu, 2022. gada 1. marts, *Milis Energy* u.c., C-306/19, C-512/19, C-595/19 un no C-608/20 līdz C-611/20, EU:C:2022:164, 30. punkts).
- 39 Tāpēc Direktīva 2009/28 pati par sevi pieļauj, ka Itālijas likumdevējs zaļo sertifikātu shēmu aizstāj ar stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu, attiecībā uz dažiem uzņēmumiem izbeidzot priekšrocību, kas tiem bijusi piešķirta ar pirmo shēmu, un liekot šiem uzņēmumiem slēgt līgumu ar GSE – vienību, kuru pilnībā kontrolē valsts un kurai uzticēts pārvaldīt un kontrolēt tādu stimulējošu pasākumu piešķiršanu, kas paredzēti valsts atbalsta shēmā no atjaunojamiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas ražotājiem, lai varētu gūt labumu no otrās shēmas, ja vien pēdējā minētā shēma ļauj Itālijas Republikai sasniegt šajā direktīvā noteiktos mērķus saistībā ar tādas enerģijas īpatsvaru enerģijas bruto galapatēriņā, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem.
- 40 Tomēr, kā izriet no pastāvīgās judikatūras, nosakot Savienības tiesību aktu īstenošanas pasākumus, dalībvalstīm to rīcības brīvība jāizmanto, ievērojot šo tiesību vispārējos principus, pie kuriem pieder tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Coöperatieve Producentenorganisatie en Beheersgroep*

Texel, C-386/18, EU:C:2019:1122, 55. punkts, un 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie)* u.c., C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 29. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 41 Iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais atbilst šiem principiem, jo Tiesas, kas izskata lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kompetencē ir tikai sniegt šai tiesai visu attiecīgo Savienības tiesību normu interpretāciju, kas var ļaut tai novērtēt šo atbilstību. Iesniedzējtiesa šajā nolūkā var ņemt vērā visus apstākļus, kas izriet it īpaši no attiecīgā tiesiskā regulējuma formulējuma, mērķa un struktūras (spriedums, 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie)* u.c., C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Tomēr, lai iesniedzējtiesai sniegtu lietderīgu atbildi, Tiesa var sadarbības ar valsts tiesām kontekstā tai sniegt visas norādes, ko tā uzskata par vajadzīgām šādam atbilstības novērtējumam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 16. novembris, *Viterra Hungary*, C-366/22, EU:C:2023:876, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Šajā ziņā, runājot, pirmkārt, par tiesiskās drošības principa ievērošanu, jāatgādina, ka šis princips prasa, no vienas puses, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas un, no otras puses, lai to piemērošana personām būtu paredzama it īpaši tad, ja tās var radīt nelabvēlīgas sekas. Minētais princips tostarp prasa, lai tiesiskais regulējums ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt tajā noteikto pienākumu apjomu un lai šīs personas nepārprotami zinātu savas tiesības un pienākumus un spētu atbilstoši rīkoties (spriedums, 2022. gada 16. februāris, Ungārija/Parlaments un Padome, C-156/21, EU:C:2022:97, 223. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 43 Tomēr šīs prasības nevar interpretēt nedz kā tādas, kas nepieļauj, ka valsts likumdevējs tā pieņemtajā tiesību normā izmanto abstraktu juridisku jēdzienu, nedz arī kā tādas, kuras paredz, ka šādā abstraktā tiesību normā jāmin dažādi konkrēti gadījumi, kad tā var būt piemērojama, jo likumdevējs visus šos gadījumus nevar noteikt iepriekš (pēc analogijas skat. spriedumu, 2022. gada 16. februāris, Ungārija/Parlaments un Padome, C-156/21, EU:C:2022:97, 224. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 44 Tāpēc fakts, ka leģislatīvs akts piešķir rīcības brīvību iestādēm, kurām ir uzdots tā īstenošana, pats par sevi nav pretrunā paredzamības prasībai, ja vien šādu pilnvaru izmantošanas apmērs un noteikumi, ņemot vērā attiecīgo leģitīmo mērķi, ir pietiekami skaidri definēti, lai individuālam nodrošinātu atbilstošu aizsardzību pret patvaļu (spriedums, 2022. gada 16. februāris, Ungārija/Parlaments un Padome, C-156/21, EU:C:2022:97, 225. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 45 Šajā gadījumā, ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa veiks pārbaudi, Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrēta noteikumi, šķiet, skaidri un precīzi paredz pakāpenisku zaļo sertifikātu shēmas atcelšanu un tās aizstāšanu ar stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu, kā arī šīs pakāpeniskās atcelšanas un šīs aizstāšanas kārtību.
- 46 Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 24. pants paredz, ka elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kuras tiek darbinātas no atjaunojamiem energoresursiem un kuru ekspluatācija sāka pēc 2012. gada 31. decembra, var būt piemērojama atbalsta shēma, kas balstīta uz stimulējošiem iepirkuma tarifiem, ja ir ievēroti atsevišķi kritēriji. Turklāt attiecībā uz iekārtām, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus un kuru ekspluatācija sāka pirms 2012. gada 31. decembra, 2012. gada 6. jūlija dekrēta 19. pants nosaka kārtību, kādā tiesības uz zaļajiem sertifikātiem tiek

pārvērstas par tiesībām uz stimulējošiem iepirkuma tarifiem, sākot no 2016. gada 1. janvāra. Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 25. panta 4. punkts un 2012. gada 6. jūlija dekrēta 20. pants paredz nosacījumus to zaļo sertifikātu anulēšanai, kas izsniegti ikgadējai ražošanai līdz 2015. gada beigām. Visbeidzot 2012. gada 6. jūlija dekrēta 30. pants paredz iespēju attiecībā uz iekārtām, kuru ekspluatācija sāka pirms 2013. gada 30. aprīļa, izvēlēties konkrētu stimulēšanas mehānismu, veicot pāreju no agrākā stimulu mehānisma uz jauno.

- 47 Turklāt Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 24. panta 2. punkta d) apakšpunkts un 2012. gada 6. jūlija dekrēta 21. panta 8. punkts skaidri nosaka, ka stimulējošu iepirkuma tarifu piešķiršana prasa noslēgt līgumu starp *GSE* un par iekārtām atbildīgo vienību.
- 48 Šo noteikumu piemērošana bija paredzama visiem no atjaunojamiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas ražotājiem, neatkarīgi no tā, vai to iekārtu ekspluatācija sāka pirms 2012. gada 31. decembra vai pēc tā, jo Leģislatīvais dekrēts Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrēts pieņemts pirms laikposma, kurš sākas 2013. gada 1. janvārī un beidzās 2015. gada 31. decembrī un kurā zaļo sertifikātu shēma pakāpeniski bija jāaizstāj ar stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu.
- 49 Runājot par tā līguma noteikumiem, kas uzņēmumiem jānoslēdz ar *GSE*, lai varētu gūt labumu no stimulējošu iepirkuma tarifu shēmas, jānorāda, ka saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 24. panta 2. punkta d) apakšpunktu kopsakarā ar 2012. gada 6. jūlija dekrēta 21. panta 8. punktu *AEEG* 2012. gada 6. jūlijā pēc *GSE* priekšlikuma pieņēma tipveida līgumu, proti, *FER* līgumu. Turklāt 2016. gada 20. aprīlī *GSE* publicēja *GRIN* līguma projektu, kam bija jāaizstāj *FER* līgums.
- 50 Runājot par *GRIN* līgumu, uz ko attiecas strīds pamatlietā, tā noteikumi pirmajā mirklī šķiet skaidri un paredzami šī sprieduma 42. punktā minētās judikatūras izpratnē.
- 51 Kā rakstveida apsvērumos norāda *GSE* un Komisija, *GRIN* līguma noteikumu saturs, šķiet, atbilst *FER* līguma noteikumu vai tiesiskā regulējuma, kas piemērojams ražotājiem, kuri elektroenerģiju Itālijā ražo no atjaunojamiem energoresursiem, un it īpaši Likumdošanas dekrēta Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrēta saturam vai izriet no tiem. Ja pēc pārbaudes veikšanas iesniedzējtiesa šo vērtējumu apstiprinātu, šo noteikumu saturs būtu jāuzskata par tādu, kas bija paredzams šī sprieduma 42. punktā minētās judikatūras izpratnē.
- 52 Pēdējo minēto vērtējumu noteikti neatspēko tas, ka daži no minētajiem noteikumiem, kā izriet no šī sprieduma 23. punkta, *GSE* piešķir zināmu rīcības brīvību vienpusēji grozīt vai izbeigt attiecīgo līgumu, ja iekārta pārdota trešām personām, vai vienpusēji izbeigt vai apturēt šo līgumu, ja pastāv ievērojamas atšķirības attiecīgās iekārtas konfigurācijā salīdzinājumā deklarēto konfigurāciju.
- 53 Kā izriet no šī sprieduma 44. punkta, tikai tad, ja iesniedzējtiesa secinās, ka šīs *GSE* rīcības brīvības apjoms un īstenošanas kārtība, ņemot vērā attiecīgo leģitīmo mērķi, nav pietiekami skaidri definēti, lai nodrošinātu atbilstošu aizsardzību pret patvaļu, tā varēs konstatēt tiesiskās drošības principa pārkāpumu.
- 54 Otrkārt, runājot par tiesiskās paļāvības aizsardzības principa, kas saistīts ar tiesiskās drošības principu, ievērošanu, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesības atsaukties uz šo principu ir ikvienam saimnieciskās darbības subjektam, kuram kāda valsts iestāde ir radījusi pamatotas cerības, kas it īpaši balstītas uz konkrētiem solījumiem, kurus tā viņam esot sniegusi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 17. novembris, *Avicarvil Farms*, C-443/21, EU:C:2022:899, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr, ja piesardzīgs un saprātīgs saimnieciskās darbības subjekts var

paredzēt, ka tiks veikts pasākums, kas varētu ietekmēt tā intereses, tas nevar uz šo principu atsaukties pēc šā pasākuma veikšanas. Turklāt saimnieciskās darbības subjekti nevar tiesiski paļauties uz to, ka pastāvošā situācija saglabāsies, jo tā var mainīties, valsts iestādēm izmantojot savu rīcības brīvību (spriedums, 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) u.c.*, C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 55 Šajā gadījumā, ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa veiks pārbaudi, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka pirms Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrēta pieņemšanas Itālijas iestādes būtu veikušas jebkādu pasākumu vai sniegušas jebkādu solījumu, kas tādiem operatoriem kā atbildētājas pamatlietā būtu varējis radīt pamatotas cerības, ka zaļo sertifikātu shēma tiks saglabāta.
- 56 Turklāt, kā norādīts šī sprieduma 38. punktā, Direktīva 2009/28 piešķir Itālijas iestādēm rīcības brīvību grozīt vai atcelt atbalsta shēmas, kas ieviestas, lai sasniegtu šajā direktīvā noteiktos mērķus no atjaunojamiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas jomā.
- 57 No tā izriet, ka piesardzīgiem un saprātīgiem saimnieciskās darbības subjektiem būtu jāspēj paredzēt, ka Itālijas iestādes var izmantot šo rīcības brīvību. Tādējādi tiem nebija pamata tiesiski paļauties, ka tiks saglabāta atbalsta shēma, kas paredz zaļo sertifikātu piešķiršanu, un ka netiks noteikti jauni pienākumi, piemēram, pienākums slēgt līgumu ar *GSE*, lai varētu gūt labumu no stimulējošiem tās elektroenerģijas iepirkuma tarifiem, ko tie ražo no atjaunojamiem energoresursiem.
- 58 Konkrētāk runājot par pienākumu slēgt *GRIN* līgumu, ja joprojām pastāv nosacījums, ka iesniedzējtiesa veiks vajadzīgo vērtējumu, nešķiet, ka ražotājiem, kuru iekārtas tika ekspluatētas pirms 2012. gada 31. decembra, būtu doti jebkādi solījumi, ka tiem šis pienākums netiks piemērots stimulējoša iepirkuma tarifa saņemšanai. Tieši pretēji, kā to norāda iesniedzējtiesa, gan no tās judikatūras, gan no *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa) judikatūras izriet, ka Leģislatīvā dekrēta Nr. 28/2011 24. panta 2. punkta d) apakšpunkts kopsakarā ar 2012. gada 6. jūlija dekrēta 21. panta 8. punktu jāinterpretē tādējādi, ka tas gan ražotājiem, kuru iekārtu ekspluatācija sāka pēc 2012. gada 31. decembra, gan tiem, kam iekārtu ekspluatācija sāka pirms šī datumam, uzliek minēto pienākumu, lai tie varētu gūt labumu no šāda tarifa.
- 59 Runājot par *GRIN* līguma noteikumiem, ciktāl var konstatēt, ka tie būtībā atbilst ar *AEEG* 2013. gada 16. maija lēmumu pieņemtā *FER* līguma un Itālijā elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem piemērojamā tiesiskā regulējuma noteikumu saturam – iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai tas tā ir, – minētie ražotāji jāuzskata par tādiem, kas spēja tos paredzēt.
- 60 Tādējādi atbildētājas pamatlietā, kuru iekārtu ekspluatācija sāka pirms 2012. gada 31. decembra un kurām piemērojama zaļo sertifikātu shēma, nevarēja tiesiski paļauties, ka šī shēma tiks saglabāta un ka nebūs pienākuma ar *GSE* slēgt tādu līgumu kā *GRIN* līgums, lai varētu gūt labumu no stimulējošu iepirkuma tarifu shēmas, ar kuru tiek aizstāta minētā shēma.
- 61 Treškārt, runājot par Hartas 16. panta interpretāciju, jānorāda, pirmām kārtām, ka, ņemot vērā Hartas 51. panta 1. punktu, 16. pants šajā gadījumā ir piemērojams, jo ar Leģislatīvo dekrētu Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrētu Direktīva 2009/28 tiek transponēta Itālijas tiesībās.

- 62 Otrām kārtām, jāatgādina, ka minētais 16. pants, kas attiecas uz darījumdarbības brīvību, aizsargā brīvību nodarboties ar saimniecisko darbību vai komercdarbību, tiesības ikvienam uzņēmumam brīvi rīkoties atbildības robežās, kāda tam ir par savu darbību, ar tā rīcībā esošajiem saimnieciskajiem, tehniskajiem un finanšu resursiem, kā arī līgumu slēgšanas brīvību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) u.c.*, C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 56. un 62. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 63 Ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa veiks vērtējumu, zaļo sertifikātu shēmas aizstāšana ar stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu, kas paredzēta Legīslatīvajā dekrētā Nr. 28/2011 un 2012. gada 6. jūlija dekrētā, šķiet, neietekmē to uzņēmumu brīvību nodarboties ar saimniecisko darbību vai komercdarbību, kuri gūst labumu no šīs pirmās shēmas. Nešķiet, ka šī aizstāšana ietekmē šo uzņēmumu tiesības brīvi izmantot to rīcībā esošos saimnieciskos, tehniskos un finanšu resursus.
- 64 Šajā ziņā svarīgi atgādināt, ka šo tiesību ierobežojumu veido pienākums veikt pasākumus, kas uzņēmējam var radīt ievērojamas izmaksas, būtiski ietekmēt tā darbības organizāciju vai prasīt sarežģītus tehniskus risinājumus (spriedums, 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) u.c.*, C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 63. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra). Nešķiet, ka pāreja no vienas attiecīgās shēmas uz otru radītu ievērojamas izmaksas, prasītu sarežģītus tehniskus risinājumus vai būtiski ietekmētu atbildētāju pamatlietā darbību.
- 65 Runājot par Hartas 16. pantā paredzēto līgumu slēgšanas brīvību, jāatgādina, ka tā ietver brīvību izvēlēties darījumdarbības partneri, kā arī brīvību noteikt attiecīgā pakalpojuma cenu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 15. aprīlis, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) u.c.*, C-798/18 un C-799/18, EU:C:2021:280, 57. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 66 Tomēr šajā gadījumā nešķiet, ka uzņēmumu, kam piemērojama zaļo sertifikātu shēma, pienākums slēgt ar *GSE* tādu līgumu kā *GRIN* līgums, lai varētu gūt labumu no stimulējošiem iepirkuma tarifiem, ietekmē šo brīvību.
- 67 Ņemot vērā Tiesas rīcībā esošajos lietās materiālos ietverto informāciju, šis līgums, šķiet, ir tikai līdzeklis, ar ko *GSE* – vienība, kā tas norādīts šī sprieduma 39. punktā, kuru pilnībā kontrolē valsts un kurai uzticēts pārvaldīt un kontrolēt stimulējošu pasākumu piešķiršanu, – īsteno stimulējošu iepirkuma tarifu shēmu. Šķiet, ka minētais līgums tikai papildina administratīvu lēmumu par atļauju gūt labumu no stimulējošiem tarifu pasākumiem un nekādā veidā neietekmē attiecīgā stimula apmēru, jo šis apmērs ir noteikts piemērojamajā tiesiskajā regulējumā un tādējādi nav apspriežams.
- 68 Šādos apstākļos ir pieņemami, ka uzņēmumi nevar izvēlēties savu līgumpartneri un tiem nav pilnvaru apspriest *GRIN* līguma saturu vai atbalsta apmēru. Šo uzņēmumu līgumu slēgšanas brīvība leģitīmi aprobežojas ar lēmumu, vai tie piekrit šī līguma noteikumiem.
- 69 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2009/28 1. un 3. pants kopsakarā ar tās 8., 14. un 25. apsvērumu un tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principiem, kā arī Hartas 16. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas situācijā, kad valsts shēma, kura paredz atbalstu no atjaunojamiem energoresursiem ražotai elektroenerģijai un kura balstīta uz šīs valsts tīklā ievadāmās

elektroenerģijas kvotām un uz zaļo sertifikātu piešķiršanu uzņēmumiem, kas ražo minēto elektroenerģiju, ir aizstāta ar tādu valsts atbalsta shēmu šai pašai elektroenerģijai, kura balstīta uz stimulējošu iepirkuma tarifu piešķiršanu šiem uzņēmumiem, pēdējās minētās shēmas piemērošanu padara atkarīgu no līguma, kas paredz šī atbalsta piešķiršanas nosacījumus, noslēgšanas starp šādu uzņēmumu un valsts kontrolē esošu vienību, kurai uzticēta pēdējās minētās shēmas pārvaldība un kontrole, ieskaitot uzņēmumus, kas, ņemot vērā to iekārtu ekspluatācijas sākuma datumu, gūst labumu no valsts atbalsta shēmas, kura balstīta uz kvotām un zaļo sertifikātu piešķiršanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 70 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK 1. un 3. pants kopsakarā ar tās 8., 14. un 25. apsvērumu un tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. pants

jāinterpretē tādējādi, ka

tie pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas situācijā, kad valsts shēma, kura paredz atbalstu no atjaunojamiem energoresursiem ražotai elektroenerģijai un kura balstīta uz šīs valsts tīklā ievadāmās elektroenerģijas kvotām un uz zaļo sertifikātu piešķiršanu uzņēmumiem, kas ražo minēto elektroenerģiju, ir aizstāta ar tādu valsts atbalsta shēmu šai pašai elektroenerģijai, kura balstīta uz stimulējošu iepirkuma tarifu piešķiršanu šiem uzņēmumiem, pēdējās minētās shēmas piemērošanu padara atkarīgu no līguma, kas paredz šī atbalsta piešķiršanas nosacījumus, noslēgšanas starp šādu uzņēmumu un valsts kontrolē esošu vienību, kurai uzticēta pēdējās minētās shēmas pārvaldība un kontrole, ieskaitot uzņēmumus, kas, ņemot vērā to iekārtu ekspluatācijas sākuma datumu, gūst labumu no valsts atbalsta shēmas, kura balstīta uz kvotām un zaļo sertifikātu piešķiršanu.

[Paraksti]